

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

67. An sit peccatum mortale saltem contra Charitatem detegere peccatum notorium facti, vel juris in alio loco, ubi ignorabatur, & in quem facile eius fama non erat perventura? Ex p. 3. tract. 5. & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

superioris ordinis, quam fama. Ergo, &c. Et hoc etiam procedit, etiam si infamia esset maxima, vtpote de heresi, de crimine lese maiestatis, &c. vt notat Faber de res. in 4. ser. dist. 1. q. 3. dist. 5. c. 4. n. 121. vide etiam Ioannem de la Cruz in direct. pr. 7. q. 5. art. 6. dub. 6. concl. 1. Ex his adultera etiam infamata fortis, & nupta viro nobili, cui supponit filium alterius pro successione maioratus, on illis filiis legitimis, non se prodat et si sciat profuturum, nec tenetur adultera hoc reuelare filio spurio, nec filius tenetur credere; tenebitur tamen adultera in tali casu, si potest ex iustitia satisfacere, aut conferendo bona libera filiis legitimis, aut consulendo spurium intrare Religionem. Ita communiter DD.

RESOL. LXVI.

An si quis infamaret aliquem, de furto, qui postea sur inuenitur esse, teneatur ad restitutionem. Et an non sit peccatum saltem mortale publicare aliquod crimen minus illius, qui de grauioribus criminibus est infamatus. Et infamatus. Et notatur multas esse causas excusantes a restitutione fame. Et pro praxi notem causa in corpore huius Resolutionis proponitur. Et tandem docetur, nullum esse faciliorem modum restituendi famam propter peccatum occultum propalatum posse inueniri, quam laudando illum, quem prius infamauerat. Ex part. 1. r. 6. & Misc. 6. Ref. 56.

§. 1. Affirmatiue respondet Pontius in cur. Theol. dist. 9. q. 8. concl. 3. n. 48 vbi sic ait: Multa liberant a restitutione pro infamia, si postea in eadem materia infamatus, perdidit famam, vt si falso imponeres, quod furatus fuerit, & postea constat, quod ipse fit fur. De quo tamen valde dubito quia magis infame est, quod aliquis se prius furatus fuerit, quam quod semel tantum, ergo, si quis falso dixit, quod semel furatus fuerit, quamuis constat quod postea furatus fuerit, non tollitur obligatio restituendi famam perditam ratione falsae impositionis prioris furti. Ita ille.

2. Tu cogita, nam circa hanc sententiam habeo magnam difficultatem, nam Doctores communiter asserunt, quod si quis, v.g. infamaret aliquem de delicto non vero, si de eodem delicto ex alio capite laboraret adhuc infamia, excusatur a restitutione fame, ergo & in casu nostro.

3. Verum, quicquid sit de sententia Pontij, sciendum est, quod Syluest. verb. de rati. q. 1. & Paludanus in 4. dist. 19. q. 2. dicunt non esse peccatum saltem mortale publicare aliquod crimen minus illius, qui de grauioribus criminibus est infamatus, vt v.g. de illo, qui infamis est de homicidio & furto, putat non esse peccatum mortale dicere quod fuerit fornicatus. Hoc tamen non est simpliciter admittendum, quando minus connexionem non habet cum aliis maioribus, sicuti fornicatio non habet cum homicidio, aut furto: idque propter rationes iam allegatas. In certo tamen casu posset locum habere, vt si quis de tam multis, & variis criminibus grauioribus sit infamatus vt passim habeatur talis, qui nullum scelus tempore, & loco verecundatus fuisset, perpetrare, quia huiusmodi persona totaliter, & quasi per omnem virtutis materiam amisit famam suam, vnde ex relatu alicuius inferioris criminis non censetur eius infamia notabiliter augeti, imo vix augeti. Et ita docet Ioannes Vvigers de inst. r. 4. c. 1. dub. 6. n. 28. cum Gaspare Hurtado vbi supra.

4. Notandum est hic obiter, multas causas excusare a restitutione fame. Excusat Primò iusta condonatio facta ab eo, cuius infamia non redundat in alios.

5. Secundò, iusta compensatio, vt si ab eo, quem infamasti pari modo sis infamatus.

6. Tertio, si fama sit alia ratione recuperata.

8. Quarto, si infamia prudenter existimatur abiisse in oblivionem, tunc enim non teneris, siue falsum imposueris, siue verum.

8. Quintò, si crimen occultum, quod aliquibus dixisti, alia via & ratione fiat publicum, tunc enim amittis ius restitutionis Lessius 1. 2. c. 1. dub. 26. & Nauarr. l. 2. c. 4. n. 98. Nam si re vera factum est publicum, nihil proderit retractatio. Secus autem si non sit publicum, nam fieri potest, vt illius exemplo alij retractentur. Hoc tamen certum existimo cum Nauarr. pro medio tempore antequam fieret publicum non teneri restituere famam, bene damna eo tempore sequuta.

9. Sextò, si restitatio sit impossibilis.

10. Septimò, si non possit fieri sine amissione fame, quae sit longe maioris momenti, vt si Praelatus, vel vir illustis infamauit plebeium.

11. Octauò, si bona fide persuasus esse verum & publicum, narrasti, nec possis sine damno tuae fame restituere.

12. Nondò, si re vera nulla fuit infamia sequuta, eo quod infamator esset nullius fidei, quod saepe accidit vel quia illi apud quos infamatur, sciebant similia, ita vt infamia non sit notabiliter augeta. Hæc autem omnia remissius inuenies apud Trolleuch in decal. 1. 2. l. 7. c. 10. dub. 10. quæ tamen latè antea in aliis dubijs pertractauerat.

13. Aduertant tamen hic Confessarij faciliorem modum restituendi famam propter peccatum occultum pro palatum non posse inueniri, quam laudando illum quem prius infamauerat. Et ita ex Caietano, & Soto, docet Amicus 1. 5. dist. 1. c. 1. n. 45. quoniam ex vna parte talis modus efficax est ad famam restituendam, maxime apud prudentes, & ex alia parte modus per retractationem est periculosus, ne infamator mendacium committat, vel ex conscientia erronea, vel non rectè vtendo verbis verum sensum habentibus. Cæterum monet loco citato Caietanus etiam hunc modum cautè esse adhibendum, ne auditores in sua opinione magis confirmentur. Vnde non de fictis, sed veris virtutibus laudandus est, eoque tempore, loco, & modo, quo prudentes auditores suspicari non possint, quod id fiat ad laudati famam restituendam. Debet autem tandiu publice coram iis, coram quibus fuit infamatus, laudari, eiusque occultæ virtutes depromi, quamdiu eius laudatio prudentis arbitrio censetur sufficiens ad obsecratam ipsius famam illustrandam.

14. Et hanc sententiam admittit etiam Syluius loc. cit. q. 24 & docet nouissime Ioannes de Soria de exilogo summarum p. 2. r. 2. sect. 3. dist. 1. §. circa restitutionem fame, vbi sic ait: Qui verum alterius crimen propalauit, ad nihil aliud tenetur, quam laudare eum, quem prius infamauerat, nec amplius de illa re loqui coram illis apud quos eum diffamauit. Ita ille, & hunc modum restituendi famam etiam approbat Ioannes Pontius vbi supra concl. 2. p. 47. Hurtado de inst. dist. 12. diffie. 18. cum aliis. Noent hoc Confessarij, quia, vt dixi, nullum faciliorem modum, ac minus onerosum pro peccatis inuenient ad famam ablatam restituendam, ego scio quam difficiliter peccitantes famam restituant, & in quantis tricis se inuoluant, quando aliis modis volunt famam restituere.

RESOL. LXVII.

An sit peccatum mortale saltem contra charitatem detegere peccatum notorium facti, vel iuris in alio loco, vbi ignorabatur, & in quem facile eius fama non erat peruenitura? Ex p. 3. r. 5. & Misc. 1. Ref. 17.

Q. 4. §. 1. Maltum

Sup. hoc se-
cundo, in ref.
præterita §.
Norandum
est secundo
& in alio §.
cius annot.

Sup. hoc sepe
tino supra
io Ref. 62. §.
vlt.

Sup. contem-
to in hoc, &
tino supra
seq. §. in Ref.
præterita §.
1.

Sup. hoc in §. 1. **M**ultum practicable est questio ista, & in explanatione illius plurimos, & fortissimos aduersarios habemus; ideo sententiam affirmatiuam docent communiter DD. ita Lessius lib. 2. cap. 11. dub. 13. n. 78. Sotus de iust. lib. 5. q. 10. art. 2. Villalobos in summa tom. 2. pr. 11. diff. 36. n. 13. Fabrus de rest. in 4. sent. dist. 15. q. 3. disp. 53. c. 4. n. 130. Salon. in 2. 2. D. Thom. q. 62. art. 2. contr. 18. Nauar. lib. 2. c. 4. n. 288. Sayr. in clau. Regia lib. 11. c. 6. n. 25. c. 26. Mald. in 2. 2. tr. 7. c. 1. dub. 6. & alij quam plures penes ipsos. Probatur hæc opinio, quia in tali casu læditur proximus in re magni momenti, quod merito ægerime ferrem mihi fieri. Nec valet dicere, quod taliter infamatus ius ad famam non habet, quia sine cuiusquam iniuria, & absque fraude eam possidebat, eaque adhuc illi fuisset fruitura. Ergo contra charitatem est, illum bono nomine spoliare, præsertim si nihil commodi proueniat de detractatione. Ita Lessius, qui limitat hanc sententiam. Primò, si illè parum curet se alibi infamari, quod sæpe fieri solet, præsertim si procul absit. Secundo, si quis ob grane crimen fuerit publicè punitus; tunc enim sæpe expedit talia ad ædificationem narrari.

2. Sed ad tollendos omnes scrupulos, his non obstantibus existimo probabiliter sic detrahentes non peccare, neque contra iustitiam, neque contra charitatem. Et ita docet nonissimè Fagundez præc. 2. lib. 5. c. 3. n. 14. Vbi sic asserit. Vera sententia docet non esse peccatum mortale, neque contra charitatem, neque contra iustitiam, detegere notorium crimen facti, vel iuris, hoc est, vel per rumores, & famam publicam, vel per sententiam iudicis in alio loco, & regione, vbi ignorabatur, & personis qui nihil de illo sciebant, siue fama illuc breui, siue post longum tempus, siue nun-

quam peruentura sit. Sic ille, qui validissimis rationibus probat hanc sententiam, & citat pro illa Caiet. rom. opus. 31. respons. 9. Nauarum in summa c. 1. n. 46. & Maiorem in 4. dist. 21. qu. 2. Hanc opinionem docet etiam Azorius p. 3. lib. 13. c. 1. dub. 8. & Fillucius tom. 1. tr. 3. c. 9. n. 235. qui se remittit ad Nauarum, & Caietanum vbi supra. Et illam probabilem esse putat Nauagnus in 3. part. tom. 1. q. 80. art. 6. diff. 3. §. hæc diffinitio, nam opinionem contrariam, quam ipse tenet, vocat probabiliorem.

3. Fundamentum verò contrariæ sententiæ, quod docet Lessius, reprobatum solide à Fagundez vbi supra. Legitur viatores abstineant à similibus detractationibus, sed si detrahant non peccabunt mortaliter, vt patet ex dictis, neque contra charitatem. Sed ad alia deueniamus.

RESOL. LXVIII

An sit peccatum mortale detegere alterius peccatum notorium notorietate iuris, vel facti in aliqua ciuitate, vbi ignorabatur. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Rel. 128.

§. 1. **C**ontra plures negatiuam sententiam docet etiam Lessius, cuius confirmationem adduxi aliquos Doctores, quibus nunc addo Samuelem Lublinum in summa cas. cons. ver. fama. n. 28. vbi sic ait. Infamatum alicubi iuridice, aut publice alibi prodeci non est mortale, nec vlla restituendi obligatio. Ita illi, & ante illum Emanuel Sà ver. infamare, n. 5. igitur in tali casu non peccatur contra iustitiam, neque contra charitatem. Sed scio contrariam sententiam multos docere, asserentes tales peccare contra charitatem, sed nostra opinio non est minus probabilis.

In indice primo huius Tom. 8. lege Apêdicem ad hunc Tract. 7. Vbi inuenies alias quam plurimas Diss. mis. & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. quæ simul pertinent ad hunc Tract. 7. de Furto, & Restitutione, &c.

TRACTATUS OCTAVVS
DE CASIBVS OCCVRRENTIBVS
TEMPORE MORTIS.

RESOLVTIO PRIMA.

An morturo liceat respuere medicamentum, dum adest spes salutis?
Et an infirmus teneatur parere Medico applicanti medicinas, distincto præcepto obedientiæ, sed tantum præcepto, quo est adstrictus propriam vitam conseruare?
Et an infirmus, si comedat, vel bibat rem nociuam putans, vel non aduertens, quod ei nocerit, non peccet mortaliter, imò si credat, quod ob id eueniet ei aliquod nocumentum, sed non magnum. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 135.

Sup. hoc supra in cr. 5. Tertio licitum est omittere, cursum ad lin. 4.

§. 1. **R**ESPONDEO negatiuè, notandum est tamè hic obiter, licitum & meritorium esse viris perfectis respuere medicinam in aliquibus morbis, & doloribus granibus non asseritibus periculosis, mortis, v. g. in dolore passionis iliacæ remedia omittere ad profectum spiritualem & carnis mortificationem, & ad experiendum dolores Christi in passione.

2. Nota etiam quòd si infirmus comedat, vel bibat rem nociuam, putans, vel non aduertens quòd ei nocerit, non peccat mortaliter, imò etiam si credat, quòd ob

id eueniet ei aliquod nocumentum, sed non magnum, vt dolor aliquis capitis, vel maior aliqua febris, non peccaret mortaliter, quia nocumentum non est magnum, imò licet ex intentione illud intendere, neque etiam peccaret mortaliter. Sic docti iuniores, & hæc omnia docet Sanchez in opus. 1. 3. lib. 5. c. 1. dub. 35. n. 7. & 8. cum Nauarro c. 11. n. 41. Caietano in 2. 2. q. 97. art. 1. & aliis.

3. Non desinam tamen hic adnotare quòd infirmus non tenetur parere Medico applicanti medicinas, distincto præcepto obedientiæ, sed tantum præcepto, quo est adstrictus propriam conseruare vitam, & ita docet Sancius in select. disp. 13. n. 8. & Salas de legib. disp. 10. sect. 1. n. 2.

RESOL. II.

An sumina etiam ignobili in periculo mortis liceat non ostendere verenda Chirurgo?
Et quid, si medicamentum possit adhiberi ab obstetricibus, vel aliis feminis, an tunc vtrique teneatur sumina etiam nobilis illa sufferre, & verenda a supradictis obstetricibus ostendere. Ex p. 5. tr. 3. Ref. 138. §. 1. Respondeo